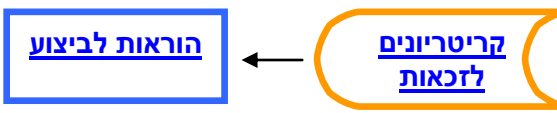

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף טלפון

חוזר מס': 1482	תאריך: ל' כסלו תשע"ב 26 דצמבר 2011
נושא: אלמן תת נושא: זכאות לקצבת שאירים שם החוזר: קצבת שאירים לאלמן – מבחן הכנסות ומועד הפסקת קצבת השאירים ומועד חידוש קצבת שאירים	
מטרת החוזר להבהיר את התקופות בהן נבחנית הזכאות לאלמן לקצבת שאירים לפי מבחן הכנסות, תוך שימת דגש: 1. למועד הפסקת קצבת השאירים כאשר לאלמן נוספה הכנסה נוספת במהלך השנה. 2. למועד חידוש קצבת שאירים כאשר לאלמן נגרעת הכנסה במהלך השנה.	
<u>פתח דבר</u>	
עדכון אחרון סימוכין: חוזרים 1475, 1472, 1457 חוזר זה אינו מבטל את חוזר 1457 אלא משנה: 1. את מועד הפסקה לקצבת שאירים למי שנוצרה לו הכנסה נוספת במהלך השנה. 2. משנה את מועד חידוש קצבת שאירים למי שנגרעה הכנסה במהלך השנה.	
תהליך עבודה 	
<u>חשוב לדעת</u>	
<u>מידע לנציגי שירות</u>	
קישורים רלוונטיים חוזר 1457 חוזר 1472 חוזר 1475	
כתבה: מלי דהרי	

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף טלפון

פתח דבר

עד היום בדיקת הכנסות לאלמן הייתה לפי חישוב שנתי, ללא אבחנה לכך שבמהלך השנה נוצרה לאלמן זכאות להכנסה נוספת, כגון: קצבת זקנה, פנסיה, או נגרעה לו הכנסה כגון: הפסיק לעבודה במהלך השנה.

על פי הנהוג היום, **כאשר נוספו הכנסות לאלמן נערך חישוב שנתי.**

במקרים אלו הזכאות לקצבת שאירים הופסקה **מחודש ינואר של אותה שנה.**

כמו כן חידוש קצבת השאירים עקב הפסקת עבודה שהייתה לאלמן במהלך השנה כאשר בחישוב שנתי ההכנסות עלו על ההכנסה המרבית ושללו זכאות, **חידוש הקצבה היה רק מינואר בשנה שלאחר מכן.**

בעקבות בחינת הנושא וקבלת חוות דעת מהלשכה המשפטית הוחלט כי מבחן ההכנסות לאלמן לא יחושב באופן גורף לפי הכנסה שנתי אלא יש לבחון את ההכנסות באופן **שמטיב עם האלמן.**

חוות דעת זו ניתנה על מנת למנוע עיוות הקיים כיום:

1. בחישוב ההכנסה השנתית שיוצרת אי זכאות לקצבת שאירים מחודש ינואר של אותה שנה, למרות שאי הזכאות לקצבת שאירים לפי החישוב החודשי נוצרה מהחודש שבו התחיל לקבל את ההכנסה הנוספת.
2. בחישוב הכנסה שנתי שיוצרת אי זכאות לקצבה מחודש ינואר של אותה שנה, למרות שיש זכאות לקצבת שאירים לפי חישוב חודשי בחודש שבו נגרעה לו הכנסה כגון הכנסה מעבודה.

[חזרה](#)

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף טלפון

קריטריונים
לזכאות

אלמן זכאי לקצבת שאירים אם מתקיים בו אחד מאלה:

- א. ההכנסה ב- 12 החודשים שקדמו לפטירה (כולל חודש הפטירה) אינה עולה על ההכנסה המרבית של אותם חודשים.
 - ב. ההכנסה בשנה שבה נפטרה האישה מ- 1 בינואר באותה שנה ועד 31 בדצמבר, אינה עולה על ההכנסה המרבית.
 - ג. הכנסה בשנת כספים כלשהי לאחר השנה שבה נפטרה האישה, לא עולה על הכנסה המרבית השנתית.
- אלמן שזכאי לפי סעיף (א) והוא אינו זכאי לפי סעיף (ב) (ההכנסה בשנה שבה נפטרה האישה עלתה על ההכנסה המרבית), ישולם לו מענק שאירים בלבד.
 - אלמן שזכאי לפי סעיף (ב), תשולם לו הקצבה מחודש הפטירה בכפוף לסעיף 239 לחוק.
 - אלמן שזכאי לקצבה לפי סעיף (ג), תשולם לו הקצבה מ- 1 בינואר של אותה שנה שבה הכנסתו לא עלתה על ההכנסה המרבית השנתית.

[חזרה](#)

הוראות לביצוע

על פי חוות הדעת אנו מבקשים לבדוק חידוש או הפסקת קצבת שארים על פי מה שמטיב עם האלמן דהיינו לא ליצור חובות על תקופות שלכאורה היה זכאי לתשלום קצבה שארים ונוצר לו חוב בשל החישוב השנתי .

1. במקרים בהם נוצרת לאלמן הכנסה נוספת במהלך השנה כגון: קצבת זקנה, פנסיה מעבודה, קצבה או כל הכנסה שמשלמת באופן קבוע ללא תנודות חריגות, יש לבחון את המקרה על פי הכנסה שנתית.

אם ההכנסה השנתית שוללת זכאות לקצבת שאירים, יש להפסיק את קצבת השאירים מהחודש שבו נוצרה ההכנסה הנוספת ולא לשלול מתחילת אותה שנה (מינואר של אותה שנה) .

2. במקרים בהם נגרעה לאלמן הכנסה במהלך השנה כגון: הפסיק לעבוד, יש לבחון את הזכאות לקצבת שאירים על פי הכנסה שנתית.

אם ההכנסה השנתית שוללת זכאות לקצבת שאירים, יש לחדש את קצבת השאירים מהחודש שבו נגרעה לו ההכנסה כלומר מהחודש שבו הפסיק לעבוד .

יודגש שאם ההכנסה השנתית נמוכה מהכנסה המרבית, מועד הזכאות לקצבת שאירים הוא מחודש ינואר של אותה שנה (ראה קריטריונים לזכאות).

במקרים חריגים בהם יש תנודות של הכנסות במהלך השנה שמקשות על קבלת החלטה יש להפנות להתייעצות לרפרנט במשרד הראשי.

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף טלפון

להלן מספר דוגמאות :

דוגמא 1

אלמן מקבל קצבת שאירים משנת 2009.
לאמן הכנסה נוספת מפנסיה.
החל מחודש אוגוסט 2010 זכאי לקצבת זקנה.
הכנסתו השנתית בשנת 2010 שוללת זכאות לקצבת שאירים מחודש ינואר 2010.
אולם, לפי מבחן הכנסות חודשי, אין זכאות מחודש אוגוסט 2010, דהיינו, המועד שבו נעשה זכאי לקצבת זקנה.

במקרה זה מה שמטיב עם האלמן הוא שלילת הזכאות לקצבת שאירים מחודש אוגוסט 2010 ולא מחודש ינואר 2010.
שלילת הזכאות מחודש אוגוסט 2010, באה למנוע יצירת חוב לאלמן בעד החודשים שבהם לא הייתה לו הכנסה נוספת.
לאמן זה ישולם מענק שאירים בחודש אוגוסט 2010 בניכוי הקצבה ששולמה לו מחודש אוגוסט 2010.

דוגמא 2

אלמן אינו זכאי לקצבת שאירים בגין הכנסותיו מהמועד שבו נפטרה אשתו ביום 12.5.2008.
בחודש ינואר 2011 הגיש תביעה לקצבת שאירים – לפי מבחן ההכנסות (הפחתת הדיסריגראד כאמור בחוזר 1472 וחוזר 1475), זכאי לקצבת שאירים.
החל מחודש אפריל 2011, נעשה זכאי לקצבת זקנה.
סכום קצבת הזקנה וההכנסות האחרות עלו על ההכנסה המרבית מחודש אפריל 2011.
במצב כזה, יש להמתין עד סוף שנת 2011, ולבחון את זכאותו לקצבת שאירים לפי חישוב שנתי.
אם הכנסותיו לפי החישוב השנתי שללו זכאות לקצבת שאירים, יש להפסיק את קצבת השאירים מחודש אפריל 2011 החודש בו נשללה זכאותו לקצבה ולשלם את מענק השאירים.

יש לשים לב לכך שאם הכנסותיו לפי החישוב השנתי היו נמוכות מההכנסה המרבית השנתית, מועד הזכאות לקצבת שאירים הוא מחודש ינואר של אותה שנה, דהיינו מחודש ינואר 2011.

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף טלפון

דוגמא 3

אלמן מקבל קצבת שאירים משנת 2007. האלמן עצמאי והכנסתו מעבודה כעצמאי לא שללה זכאות לקצבת שאירים.
בחודש אוגוסט 2007 נוצרה לו זכאות לקצבת זקנה.
לפי חישוב שנתי אין לו זכאות לקצבת שאירים.

במקרה זה, יש להפסיק לו את קצבת השאירים מחודש אוגוסט 2007 ולשלם מענק שאירים.

בחודש מאי 2008 האלמן הפסיק לעבוד כעצמאי ואין לו הכנסה מעבודתו כעצמאי.
לפי חישוב שנתי הכנסתו שוללת זכאות לקצבת שאירים מחודש ינואר 2008.
במקרה זה יש לחדש את קצבת השאירים מחודש מאי 2008 ולנכות את מענק השאירים.

-
- ש לפעול על פי האמור בחוזר זה בתיקים שטרם טופלו או לחילופין שקצבת השאירים טרם אושרה או הופסקה. במקרים חריגים יש לפנות להתייעצות עם האגף.
 - המערכת הממוכנת הותאמה כך שניתן לקבוע את מועד ההפסקה או החידוש קצבת השאירים אם ישנן תקלות אנא פנו לאגף .

[חזרה](#)

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף טלפון

חשוב לדעת

- מועד הפסקת שאירים הוא המועד שבו נוצרה לאלמן הכנסה נוספת קבועה.
- מועד חידוש קצבת שאירים הוא המועד שבו נגרעה לאלמן הכנסה.
- חשוב לחכות עד תום השנה ולבדוק את הזכאות ובהתאם לאמור בחוזר לפעול.
- אם שולם מענק שאירים והאלמן חזר להיות זכאי לקצבת שאירים, ינוכה כל המענק ללא התייחסות לתקופה שחלפה ממועד תשלום המענק.
- חוזר ז"ש 1457 מיום 27.7.2009 אינו מבוטל.
- חשוב לבדוק את הכנסות האלמן לפי חוזר ז"ש 1472 ו- 1475.
- אם ההכנסות השנתיות נמוכות מההכנסה המרבית השנתית, מועד הזכאות לקצבת שאירים הוא מחודש ינואר של אותה שנה שבה ההכנסות היו נמוכות.

[חזרה](#)

רשימת תפוצה

נמענים לביצוע:

העתק לידיעה:

[חזרה](#)

ב ב ר כ ה ,

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף טלפון

אסנת כהן
מ"מ מנהל אגף זקנה ושירים